

Bidden

Thema: Bidden en danken
Lukas 18: 1-14

a. Gelijkenis van de onrechtvaardige rechter (Luk. 18: 1-8)

UITLEG VAN DE TEKST

Als de Heere Jezus de mensen iets duidelijk wil maken, gebruikt Hij vaak een voorbeeld. Soms was dat voorbeeld een korter of langer verhaal. We noemen het dan een gelijkenis. Hier vertelt de Heere Jezus een verhaal om aan de mensen duidelijk te maken dat je altijd door moet gaan met bidden.

Hier volgt de gelijkenis. In een stad was een rechter die niet om God gaf en zich aan geen mens stoorde. Er is dus weinig van deze man te verwachten. Er was ook een weduwe in die stad. Iemand heeft deze weduwe onrecht aangedaan. Daarom zoekt zij een rechter op die haar helpen kan. Zij is aangewezen op de rechter, waarover zo-even gesproken is, want die woont in deze stad. Een weduwe in Israël stond eigenlijk alleen. Er was niemand die voor haar zorgde. Ze was het teken van zwakheid en afhankelijkheid. Deze weduwe komt bij de rechter haar nood klagen. De rechter weet dat een weduwe geen of weinig geld heeft om te betalen. Hij stuurt haar dan ook zomaar weg, zonder haar uit de nood te helpen. En hoe vaak die vrouw ook kwam - en het werkwoord duidt aan, dat ze onophoudelijk bij hem kwam - telkens wees hij haar terug. Tenslotte gaat de rechter eens nadenken. Hij had moeite om van haar af te komen, telkens weer. Wat zou daar nog van kunnen komen? Wat zou zij nog tegen hem kunnen doen? Ze kan hem wel het hoofd breken. Ze kan hem wel bont en blauw slaan. Daar heeft hij ook weinig zin in. De rechter stoorde zich niet aan God, hij had geen medelijden

met deze weduwe, geen rechtsgevoel of plichtsgevoel dreef hem, maar enkel egoïsme en vrees. Daarom geeft hij tenslotte toe en spreekt hij recht. Deze harde rechter liet zich eindelijk door een weduwe verbidden om recht te doen.

Nu trekt de Heere Jezus een conclusie uit deze gelijkenis. Als deze rechter toegaf, hoeveel te meer zal God niet het aanhoudend gebed van de Zijnen verhoren? De Heere vergelijkt hier God met deze rechter, niet omdat Hij aan hem gelijk is, maar juist om de scherpe tegenstelling uit te laten komen. En omdat het, in het laatst der dagen, steeds meer de schijn zal krijgen alsof God aan die rechter gelijk zal zijn. Dan schijnt het ook of God Zich van het lijden van de Zijnen niets aantrekt en hun gebeden niet verhoort. Hij heeft daar Zijn wijze bedoeling mee. Maar die schijn zou het gebed bij de Zijnen kunnen doen verslappen. Daarom zegt Jezus nu: Als deze rechter zelfs tenslotte gehoor gaf aan de weduwe, hoeveel zekerder zal God eenmaal de gebeden om hulp en recht van de Zijnen vervullen, hoe lang het ook duren mag. Maar dat is dan Gods lankmoedigheid (geduld) met hen. Dat lange wachten strekt hen ten goede. De Heere is haast bezig om te komen. Maar er moet heel wat gebeuren, voordat Hij komt. Maar zal Hij als Hij komt, nog geloof vinden aan de waarheid van Zijn beloften en woorden? Daarom moet men des te meer volharden in het gebed. De gelovigen moeten telkens weer bidden, aanhoudend, zonder door het lange wachten op te houden met het gebed en het geloof te verliezen.

TER OVERWEGING

Begin de vertelling met enkele vragen te stellen over het bidden. Bijvoorbeeld: wat is bidden? Wan-

neer moet je bidden? Wat moet of mag je bidden? Wat is je houding bij het bidden? Hierna kan de gelijkenis verteld worden.

Probeer op een eenvoudige wijze aan te geven wie de Heere Jezus met de weduwe uit de gelijkenis bedoelt. Dat zijn de uitverkorenen, de kinderen van God, de gelovigen. Zij hebben het niet gemakkelijk in deze wereld, zij lijden vaak onrecht. Soms worden zij verdrukt en vervolgd. Zij zijn in grote nood. Zij roepen tot God. En vaak lijkt het of God hen niet hoort. Maar Hij hoort hen wel. Hij zal hen recht doen op Zijn tijd. Onverwachts. Daarom moeten de gelovigen niet ophouden met bidden.

We mogen nooit zeggen: 'Bidden helpt toch niet.' Jezus leert ons in de gelijkenis dat bidden wel helpt. Spoor onze kinderen aan te blijven bidden. Deze gelijkenis is een illustratie van de tekst: 'Bidt zonder ophouden' (1 Thess. 5: 17).

b. Gelijkenis van de Farizeeër en de tollenaar (Luk. 18: 9-14)

UITLEG VAN DE TEKST

Ook in deze gelijkenis vertelt de Heere Jezus weer over het gebed. Nu ligt alle nadruk op de wijze waarop wij bidden. Ook dit geeft Jezus weer aan in een gelijkenis. En door deze gelijkenis spreekt Jezus mensen aan, die er van overtuigd waren dat zij rechtvaardig waren, d.w.z. dat zij beantwoordden aan Gods eis en in het gericht staande zouden blijven. Hun gemis aan schuldbesef kweekt hoogmoed in hun oordeel over anderen. Dan komt de gelijkenis over de Farizeeër en de tollenaar. De Farizeeën waren onder de Joden een groep die zich zeer nauwkeurig met de Schriften bezighielden. Toch hadden zij een slechte naam. En dat kwam, omdat zij dachten dat zij zichzelf konden verlossen door stipt naar Gods gebod te leven. Zij achtten zichzelf goed en rechtvaardig voor God, vooral in vergelijking met andere, slechte mensen. Dat was dan ook het grote conflictpunt met Jezus. Want alleen Hij geeft verlossing. De tollenaars waren de belastingambtenaren in dienst van de Romeinen. Ze waren zeer onpopulair bij de Joden, omdat ze erg hebzuchtig waren en meestal te veel belasting vroegen. Het waren dus openbare zondaren.

Beiden, de Farizeeër en de tollenaar, gaan op naar de tempel. De tempel stond op een heuvel en Jeruzalem was hoog gelegen. Ze gaan naar de tempel om te bidden. En bidden heeft te maken met de vraag: Hoe ben ik rechtvaardig voor God? De Farizeeër staat te bidden in de tempel. Dat was een gewone gebedshouding bij de Joden. Maar hij bad bij zichzelf. Zijn bidden was zelfoverpeinzing, maar geen gemeenschapsoefening met God. Hij vroeg

niets. Hij kende geen schuldbelijdenis, hij dankte alleen, of eigenlijk: hij prees zichzelf. Zijn gebed is één en al hoogmoed. Hij heeft het bijzonder goed met zichzelf getroffen. Door zichzelf te vergelijken met andere mensen, trekt hij zichzelf omhoog. Dat is zijn grote fout: hij vergelijkt zich niet met de wet van God. Hij somt al zijn goede eigenschappen op. Hij vast tweemaal per week. Eén keer was het voorschrift, maar tweemaal was heel wat beter. Dat was tenminste een bewijs van bijzondere vroomheid. Hij geeft tienden van alles wat hij bezit. Men was verplicht tien procent te geven van akker- (en boom-) vruchten en van het vee, maar niet van alle inkomsten. De Farizeeër gaf het zelfs van al zijn moeskruiden (Matth. 23: 23). Dit was op zichzelf allemaal niet fout, maar wel is fout dat hij de barmhartigheid nalaat en zich op deze wijze wil rechtvaardigen voor God. De Farizeeër wil winst boeken bij God.

De tollenaar bidt ook. Hij staat van verre, in één van de buitenste gangen. Hij wil de ogen niet opheffen. Dat was wel de gewoonte bij bidden. Dit toont dat de tollenaar nauwelijks weet hoe hij bidden moet. Hij sloeg zich op de borst als een teken van (be)rouw. Hij bidt met Ps. 51: 'Wees mij, zondaar, genadig.' Hij bidt om verzoening. Hij weet zich een verloren mens voor God. Hij pleit op Gods genade. Dit komt omdat hij zich wel toetst aan Gods wet. Jezus zegt dat deze man gerechtvaardigd (in Gods oog) naar huis ging. Hij is zoals God wil. Alleen van genade kan men leven. Als Jezus er aan toevoegt: 'meer dan die', dan wil dat zeggen: in tegenstelling tot de ander, die niet gerechtvaardigd naar huis ging. Want een ieder die zichzelf verhoogt, zichzelf beter en hoger acht dan de naaste, zal in Gods gericht vernederd worden. Maar wie zichzelf vernedert, verootmoedigt en schuld belijdt, die zal verhoogd worden, in genade door God worden aangenomen.

TER OVERWEGING

Laat in deze vertelling vooral het verschil uitkomen in het bidden van de Farizeeër en de tollenaar, de hoogmoed ten opzichte van en de nederigheid voor God. Denk ook om het woord rechtvaardig. Loop daar niet overheen. Ga er niet van uit dat de kinderen weten wat daarmee bedoeld wordt. De Farizeeër dacht dat hij rechtvaardig voor God was. Hij dacht dat hij geen zonden had, dat hij zonder schuld voor God stond, omdat hij zo goed alle wetten hield. De tollenaar wist dat hij veel schuld had. Vertel aan de kinderen dat God alleen, in geloof, uit genade onze schuld vergeeft. We hebben de kinderen voor te houden dat ze eerbiedig, nederig en ootmoedig tot God moeten bidden. Wij mogen een beroep doen op Gods genade, in Christus ons betoond. Dan maakt God het waar: 'Bidt, en u zal ge-

geven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden' (Luk. 11: 9).

GELOFSLEER

In zondag 45 van de Heidelbergse Catechismus gaat het over het gebed. In vraag en antwoord 117 lezen we dat het voor een oprecht gebed nodig is om 'onze nood en ellende recht en grondig te kennen, opdat wij ons voor het aangezicht van Zijn Majesteit verootmoedigen.' Wanneer je op school iets doet wat niet mag, probeer je vaak jezelf vrij te pleiten (te rechtvaardigen). Je doet dit omdat je

bang bent voor straf of in een goed blaadje wil komen bij de meester of juf. Ook wanneer je bidt tot God heb je de neiging om je beter voor te doen. Misschien ben je ook wel bang voor straf of wil je God tevreden stellen. Wie zo naar God gaat, gaat echter op de verkeerde manier. De Heere Jezus leert ons om onze zonden juist voor Hem te belijden. Dat kan ook, omdat Hij beloofd heeft dat Hij de zonden wil vergeven. Wanneer je je zonden niet belijdt, kan God ze ook niet vergeven. Voor wie de zonden wel belijdt, staan er mooie beloften in de Bijbel (1 Joh. 1: 8-10).

